

جریدہ علمیہ

مشجعت جلیلہ اسلامیانك بصیرتہ رسمیه مبدیہ

ربیع الاول سنہ ۱۳۴۰

عدد ۷۰

شمذیلک آیدہ بر نشر اولنور

یہ بھی سنہ

صاحب ادرا که لایق دکلدر . بناءً علیه بو کائناتک ماهیات و صوری کبی ماده اصلیه سی ده یوقدن وار ایدلمشدر . آتی یوقدن وار ایدن ذات دخی انواع مکوناتی شو نظام بدیع اوزره خلق و ایجاد بویوران باری تعالی حضر تلریدر (۱) .

برک درختان سبزدر نظر هوشیار
هرورقی دفترست معرفت کردگار

حسین عونی

(۱) بوکا دائر تفصیلات ، اثبات واجب بحثنده کله جکدر .

معرفت نظریه سی

§ ۱

معرفت مفهومی

« ۱ . معرفت نظریه سنک موضوعی معرفت اولدیغندن اولاً معرفت تصوورینک مناسبتی تثبیت ایتلی ز . فقط بیانملی که معرفت مفهومک قطعی بر تعریفی آنحق بحک ختامندن صورکه نمکنندر . بوراده یاپیله حق ایش معرفت فعل کاملی جهندن واصل اوله جغمنز نتائج نظر دقته آلمدن اولاً صرف صوری بر مفهوم تحلیلندن عبارتدر . بوراده یالکنز معرفت تعبیرینک استعمالنه نظراً بو تصورله نه قصد ایدلایکی ، نه قصد ایدیله بیله جکی تصویر ایدیله جکدر .

شبهه یوق که ، انسانک بر شیشی طانیدیخی یا خود طانیق اعتقاد ویا امیدنده بولندیخی ، مضموننده بر طاقم سوزلر واردر . بوراده پسیقولوژی به عائد معناده معرفت ایله معنای منطقیده معرفت آردسی تقریق ایدلمک لازمدر .

۲ . پسیقولوژی به عائد معناده معرفت اوزمان اطلاق اولنورکه بر کیمسسه به اولجه غیر معین ، مبهم ، ساده یا شانلش بر شیشی هر هانکی بر معینک طرزنده قاوریبو حکم آلتنه الملق میسر اولسون . معرفت بوراده ییسانجی و مجهول کبی کورون بر شیشی مألوف و معروف بر شیشه تحویل ایتک دیمکدر . (۱) موضوعی طانیورم ، دیمک اونک نه اولدیغنی

بیلورم، سوبله بیلیم، یعنی یاشانیلان مضمونک نهیه دلالت ایتدیکنی بیلورم دیمکدر. بلا واسطه اولان حیاتمه هنوز هرتأملدن اول ذاتاً یاشانمش، معروف اولانی یسانجی بولنان، بکا هنوز واقع اولیاندن تفریق ایده بیلیم؛ برنجی به معین ر «معروفیت کیفیت» عارض اولور که ماهیه برتحسسدن عبارتدر، خصوصی النوع برصفتدن که بنك ذاتاً برکره یاشادینی یاخود یاشادینی اعتقادنده بولندینی مضمونلره قارشى عکس تأثیر مخصوصندن نشأت ایدر. شوخالده بکابرجهولی بر(طوغریدن طوغری به یاخود بالواسطه) معلومه ارجاع ایتک، اونى بویه بریسنه هو هوسنه حمل ایتک ممکن اولنجه، بر فعل معرفت اجرا ایتدم، دیرم. پک چوق دفعه بو حمل مواطاه (Identification) فعلی، بر تصور یاخود بر مفهومک مفهوملردن بر صنف معروفک تحتنه درج اولنسیله بناء علیه بر تصنیف واسطه سیله (اسپه نسر، اصول علم روح) حصوله کلیر. مثلاً بر نباتک مبین بر فصلیه به عائدیتی، اونک علامتلیخی مناسبتدار اولان فصلیه نك فصول و تمیزاتیه بلا واسطه یاخود بالواسطه مقایسه اساسی اوزرینه تثبیت ایتشمه، اونبات طرفدن طانمش، مفهوماً تعیین ایدلمشدر.

۳. بر مضمونک بر مفهوم کلی تحتنه درجی، که بوندن طولانی اومضمون مقایسه ونسبت عمل روحیسی، معلومک ارتباطی داخلنده ترتیه قونلسی واسطه سیله بر معینک، ثابت بر معنی، بر معلومیت صفتی اخذ ایدر، حاضرجه معرفتک مفهوم منطقینه سوق ایدر. هر معرفت (مطلق یاخود نسبی) بر مجهول و غیر معینک امر معلوم و معینک ارتباطی داخلنده ترتیه قونلسنی استهداف ایدر. لکن بو ترتیه درج ایدیش آنجق حقیقت، حقیقت نقطه نظری آئنده ملاحظه و تقویم اولونجه براهیت منطقیه احراز ایدر. ترتیب عملیه سی شعور کامله، سائر وقایع حیاتدن واضحاً تبارزه آنجق حکم ضمنده واصل اولور. هر مشعور و معین اولان معرفت قضایاده، اک مختلف نوعی محتویاتک اوصافی حقنده کی اقوالده وقوعه کلیر. هر قضیه ده بر مضمون، برشی اولجه معین اولان محتویاتک بر صنفنه نسبت ایدلمکله تعیین و تثبیت ایدیلیر. نسبتک هرایکی رکنتک یکدیگرینه منسوبیتی قضیه ایچنده و قضیه ایله برلنکده ادعا اولنور، واقع و صحیح اولوق اوزره دوشونولور. فقط هر قضیه نك صحیح لکه محق بر استحقاقی یوقدر، بر طاقم یا کلس قضایاده واردر که اسباب منطقیه دن ناشی انسان اونلری قبول ایتک، تسلیم ایتک، طانیق ایسته مز، ایده مز، ایتمی ده جائز دکلدرد. بناء علیه هر حکم، هر تصور بر معرفت دکلدرد. معرفت صفیه آنجق کرچک و صحیح اولوق اوزره بولنان، قیمتلندیریلن حکم محق مخاطب اوله بیلیر. قضیه آنجق

بالذات حکمک بر متعلق قیاسی واسطه سیله منطقجه تام معناده معرفت اولور . بو حکم تحتنه آلمده حاضر بر (نظری) قیمتندیرمه بولنور ؛ چونکه بر قضیه نك بر معرفت افاده ایتسی ضمناً او قضیه نك سائر قضایادن اوکجه بر امتیازی حائر اولسی ، اونک بر قیمت معینسی بولنسی ، قولانشلیلغنه وایش کورمه قابلیتته نظراً تقدیر ایدلش اولسی دیمکدر ؛ طبیعی بوقیمت ویریش دائماً لذاته شعوره کله ملی ، ادراک اولناملی .

حقیقتک نه دیمک اولدیغنی دهها شمذیلک تدقیق اولنمهرق براقیورز . فقط هر حالده معرفت ، صوری اولهرق ، حقیقت صفتلی بر حکم ، ماده طوغری و صحیح بر قضیه ، مضمونی کرچک اولان بر قضیه در . وهر حالده معرفتک ، یعنی طوغری و صحیح حقیقتلر افاده ایدن قضایایی اکتسابک ممکن اولدیغنی قناعی موجوددر . اساساً وابتداء هر جدی قصد اولنان ناموسکازانه قضیه بر معرفتی تضمن ایتدیکی ، صحیح و کرچک اولدیغنی قناعیله مترافقدر . آنجق ویریلن حکملرک طوغرولغنده کی شبهه تدریجاً معرفتک کندنده برمساله کورمکه سوق ایدر .

۴ . هر حکم برشائی تثبیت و تهریر ایتک ایستر . تثبیت میسر اولنجه ، اوشیک تعیینی طوغری اولنجه بر معرفت فعلی میدان کلب . شمذی برخطوه دهها ایلری کیدرز . معرفت مفهومنده تصور فعلنک مجرد طوغرولق صفتندن دهها فضله شی بولنور . طوغرولق پک عمومی صورتده بر طرز حرکتک برهده و صوله نظراً الویریشلیلکی دیمکدر . بوکا مبنی طوغرولق بر معامله نك ، بر فعلک صفتدر . منطق یاخود نظری طوغرولق ، بر قاعدهیه موافق ، قصد اولنسان بر هدف فکرینه مطابق اولان بر تصور ، منطقاً مقصده او یغون ، اولسی لازم اولدیغنی کبی بر تصور دیمکدر ؛ بولزوم بر اراده دن ، یعنی حقیقته ، معرفته متوجه اراده دن صدور ایدر . بر حکمک کرچکلیکی که اونی بر معرفت یابار ، وقوع ایله مناسبتداردر . بر حکم کرچک اولنجه بو دیمک اولور که اوساده طوغری تفریع ایدلش اولمقدن فضله در ، بوکا انضماماً واصل اولق ایستدیکی شیعه واصلدر . تعبیر دیکرله : حکم افعالمزده محتویاتی ، طانیق ایسته دیکمز امر خارجی ، امر واقع صفتیله تفریق ایدرز . بو صر و مضمونه بز نصل واصل اولورز و عجباً او امر ، ذات یاخود صفت ، فعل یاخود مناسبت ، طبیعی یاخود روحی ، حد ذاتنده یاخود بر شعور ایچون موجود ، بونلرک هانکی نوعندندر ، بو بوراده مساویدر . یالکیز محققدر که هر حکم منفرد هر هانکی بر عالمده موجود اولان برشیه تعلق ایدر ، کرک که او حکم برشیک بوجود عالنه منسوبیتی

ادعا ایستین ، کرک که بونی مناقشه ایستین . بز امر واقعی طایق ایسترز، موجود عالمنده، تصور فعلمژک خارجه قونلش هر نه وارسه وبو هانگی نوعدن ایسه اوئی کشف ایتمک ، بيلمک ایسترز. اراده تفکر دائماً کله نك الك عموملي معناسنده بر امر واقعك ادراك و تمينه توجیه اولنمشدر، قضیه نك خارچنده اوکا غیر متوقف اوله رق هر هانگی بر صورتله موجود اولان بر شیشی او اراده قضیه ده قصد ایدر ، او واقعاً منطقی صادق اولمق ، اوکا اصابت ایتمک ، اوئی طوغری اوله رق تکرار اعطا ایتمک ، امر واقعك مضمون فعلیسنده برشی تغیر ایتمه رک عینی زمانده اوئی روحاً او واقعم کوره انشا ایتمک ایستر . قضیه صادق بر قضیه معتبردر ، او قضیه نفس الامر موافق ، نفس الامر طرفدن تکلیف اولنمش بر قضیه ایسه ، ایشی تجربی - منطقی شرائط اساسی اوزرینه تعیین ایدلسی لازم اولدینی وجهله تعیین ایدرسه بحق معتبردر . اشیا ، امر واقع جهندن ملاحظه اولونجه معرفت ، تفکر اراده سنك واصل اولنان هدفی ، تفکر واسطه سیله امر واقعك نفس الامر موافق تکرار اعطاسیدر . کرچک ، حقیقت امره مصیب ، طوغری اوله بق اصلنه کوره انشا اولنان هر حکم بر معرفتدر .

معرفت بناء علیه روحی ، وبو اعتبارله انفسی بر عملیه در ، فقط او یله بر عملیه که اونک واسطه سیله بر امر واقع کندینه عائد اولان طبیعتده تعیین ایدیلیر ؛ اشیانک اولدقاری کی — یعنی اولاً یالکز بزم اونلرک ماهیات و خصوصیاتنی بالذات کندیلری طرفدن مطالبه اولنان طرزده فکرأ ومفهوماً افاده و رمز ایلمک ایسته دیکمز زمان اونلرک اصولاً طوغری صورتده حکم آلتنه آلنلری واجب و لازم اولدینی کی — بر تفکریدر . بو اعتبارله هر معرفت آفاقی بر حکم ، نفس الامر مطابق بر حکمدر . هر حکم حقیقی ، اگر حقیقت صورت اعتباریله طوغری و لقدن (صوری ، منطقی حقیقتدن) ده فضلیه دلالت ایدیورسه ، بر معرفتدر . بو وجهله هر معرفت کذلک معرفت حقیقیه در ، لکن معنای اخصده معرفت حقیقیه تحتنده بر معرفت آکلاشیله بیلیر که اونک معرفت صفی ، زعمی بر معرفت خلافت ، بحق اولمق اوزده قبول اولنور .

۵ . معرفتک بعضی نمونه لک تعریفلری آتیده ذکر اولنور .

ق () . کوره معرفت ، تصوراتک موافقت یا خود مخالفتک ادراکیدر . (قانت) . کوره معرفت « بر حکمدر که آفاقی کرچکلکی حائر بر مفهومه مصدر اولور ، یعنی او مفهومه عالم حسده مقابل بر ماده ویریه بیلیر . » (فولقمان) . کوره معرفت « او حکمدر که اونده

موضوع ایله محمول ضروری اوله رق یکدیگرینه انتساب ایدر». (ووندت) معرفتی
 « فکر محتویاتنک کرچکلی قناعی کنديسیله ارتباط ایدن برقصور» دیه تعیین ایدیور.
 (لیپس) ه کوره معرفت « مواد شعورك آفاقی صورتده ترتیب ضروریسی، بونلرک
 نفس الامرده ضروری برارتباطه ترتیبدر. » (هیانس) ه کوره برشیئی طانیق، « بوشی
 ایله توافق ایدن و توافقی بزجه معلوم اولان برطاقم تصوراتی حائر اولوق» دیمکدر.

اعضادن

شوکتی

